

ДНЕВНИКЪТЪ

(стенографски)

на

XV-то обикновено Народно събрание.

Първа редовна сесия.

VIII заседание, петък, 28 октомврий 1911 г.

(Открито отъ подпрѣседателя г. М. Маджаровъ, въ 2 ч. 45 м. слѣдъ пладне)

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: (Звъни) Засѣданието се отваря.

Секретарьтъ г. Стоянъ Бурмовъ ще прочете имената на неразписалитѣ се въ списъка г. г. народни прѣдставители.

Секретарь С. Бурмовъ: (Прочита списъка. Отсъствуватъ г. г. народнитѣ прѣдставители: Желѣзъ Абаджиевъ, Иванъ Абрашевъ, Иванъ Андрѣевъ, д-ръ Мичо Багаровъ, Цанко Бакаловъ, Димитъръ х. Баневъ, Марко Бошковъ, Златанъ Бръчковъ, д-ръ Георги Гаговъ, Витанъ Герасимовъ, Георги Губидѣльниковъ, Георги Джевицовъ, Добри Добревъ, Стефанъ Дрънковъ, д-ръ Димо Желѣзовъ, д-ръ Асѣнъ Златевъ, Димитъръ Икономовъ, Йовчо Киревъ, Григоръ х. Константиновъ, Никола Константиновъ, Стефанъ Консуловъ, д-ръ Тодоръ Кръстевъ, Ной Марковъ, Иванъ Миневъ, Никола Начевъ, Георги Недковъ, Василь п. Николовъ, Петъръ Панапчевъ, Павелъ Парапановъ, Петъръ Петрановъ, Иванъ Петровъ, Венедиктъ Поповъ, Стефанъ Поповъ, Христо Поповъ, Добри Петковъ, Василь Радоевъ, Спиридонъ Рачевъ, Юрданъ Русевъ, Илия Стаматовъ, Коста Стефановъ, Иванъ Таневъ, Ганчо Торомановъ, Апостолъ Урумовъ, д-ръ Андрѣй Ходжовъ, Борисъ Христовъ, Станко Христовъ, Георги Христордовъ, Иванъ Халачовъ, Христо Цаневъ, Никола Ченковъ, Христо Черешаровъ и Георги Шиваровъ)

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Г. г. народни прѣдставители! Понеже отъ 205 души народни прѣдставители отсъствуватъ 52 души, има прѣдвидения отъ конституцията и правилника за вътрѣшния редъ въ Народното събрание съставъ и, слѣдователно, Събранието може да се счита за законно конституирано.

Прѣди да пристѣпимъ къмъ дневния редъ, позволете ми да ви съобщя нѣколко отпуски, разрѣшени на слѣднитѣ г. г. народни прѣдставители: на врачанския х. Вандо Бобошевски — 5 дена, на радомирския Ради Станоевъ — 1 день, на горноорѣховския Христо Цаневъ — 4 дена, на орханийския

Иванъ Миневъ — 4 дена, на плѣвенския Герго Лакровъ — 7 дена, на пловдивския Илия С. Бобчевъ — 2 дена, на туграканския Иванъ Абрашевъ — 10 дена, на карловския д-ръ Мичо Багаровъ — 3 дена, на никополския Борисъ Христовъ — 2 дена, на старо-загорския Василь Димчевъ — 2 дена, на айтоския д-ръ Димо Желѣзовъ — 3 дена, на харманлийския Апостолъ Урумовъ — 4 дена, на чирпанския Кириль Славовъ — 1 день, на ескиджумайския Добри Добревъ — 3 дена, на котленския Петъръ Петрановъ — 3 дена, на бѣлоградчишкия Коста Стефановъ — 10 дена, на видинския Григоръ х. Константиновъ — 10 дена, на русенския Георги Недковъ — 10 дена, на търновския Цанко Бакаловъ — 8 дена, на троянския Стефанъ Икономовъ — 1 день, на кюстендилския Василь п. Николовъ — 3 дена, на борисовградския Марко Бошковъ — 3 дена и на пловдивския Христо Поповъ — 5 дена.

Има второ едно съобщение да ви направля, че отъ Министерството на финанситѣ е постѣпило писмо подъ № 2.850 отъ 28 октомврий 1911 г., въ което се казва: (Чете)

„Господинъ Прѣседателю,

„Съгласно височайше одобрения докладъ отъ 27 того подъ № 2.822, прѣписъ отъ който прилагамъ тукъ, изпращамъ Ви двѣстѣ и петдесетъ екземпляра отъ законопроекта за измѣнение и допълнение закона за борситѣ, за да разпоредите да се внесе на разглеждане въ едно отъ най-близкитѣ засѣдания на XV-то обикновено Народно събрание, първа редовна сесия“.

Слѣдъ като се раздаде този законопроектъ на г. г. народнитѣ прѣдставители, ще се постави, по рѣшение на Събранието, на първо четене.

Слѣдъ това пристѣпваме къмъ опрѣдѣления снощи дневенъ редъ за днешното засѣдание, а именно, на първо мѣсто, продължение доклада на провѣрочната комисия по изборитѣ, станали въ околнитѣ II Силистренска и II Разградска.

Г. Никола Давидовъ ще докладва избора, станалъ въ II-та Разградска избирателна околия.

Докладчикъ Н. Давидовъ: II-та Разградска избирателна околия има 10,041 избиратели, отъ които сж гласоподавали 4,266. Въ време на изборитѣ въ всички секции не е имало никакви нередовности и централното бюро е провъзгласило като избрани Димитъръ Икономовъ и Ахмедъ-бей х. Неджибъ-беевъ. Първиятъ е получилъ 3,085 гласа, а вториятъ — 3,191.

Постъпила е само една констатация противъ Ахмедъ-бей х. Неджибъ-беевъ за нарушение на чл. 46 отъ избирателния законъ, пунктъ 4, че той билъ неграмотенъ, обаче отъ даннитѣ по дѣлото това не се оправдава, а оказва се, че е билъ грамотенъ, толкозъ повече, че е билъ помощникъ-кметъ на Разградската община.

Комисията е на мнѣние да се признае изборътъ за редовенъ и азъ отъ страна на комисията ида да ходатайствувамъ прѣдъ васъ за признаването му за редовенъ и за неговото утвърждение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Понеже никой не иска думата, г. г. народни прѣдставители, ще се гласува. Тия отъ васъ, които приематъ прѣдложението на г. докладчика, направено отъ името на провърочната комисия, да се счита изборътъ, станалъ въ II-та Разградска избирателна околия, за правилно и законно извършенъ, моля, да си вдигнатъ ръката. (Болшинство) Събранието приема.

Остава да се докладва изборътъ, станалъ въ II-та Силистренска избирателна околия.

Кой е докладчикъ на тоя изборъ? Моля да се обади и да докладва.

А. Мустаковъ: Г. Алтимирски е, но нѣма го.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Не ще ли може нѣкой отъ другитѣ г. г. докладници да докладва този изборъ, за да можемъ да свършимъ? Този изборъ е единствениятъ, който е останалъ недоказанъ. (Никой не се обажда)

Министъръ А. Людскановъ: Тогава, нека се даде отидиъ за 5 минути, докато се наредятъ г. г. докладчицитѣ.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ако знаете, че г. докладчикътъ ще дойде, тогава давамъ 5 минути отидиъ.

(Слѣдъ отидиъ)

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: (Звъни) Г. г. народни прѣдставители! Засѣданието продължава.

Умолява се г. докладчикътъ на провърочната комисия г. Никола Алтимирски да докладва избора, станалъ въ II-та Силистренска избирателна околия.

Обаждатъ се: Нѣма го.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Щомъ не е още пристигналъ, тогава пристѣпваме къмъ втората точка отъ дневния редъ — разглеждане прѣдложението на търновския народенъ прѣдставителъ г. А. Малиновъ, за разрѣшение въпроса за избранитѣ по съразмѣрната изборна система прѣдставители въ Пловдивския и Търновския окръжи и за влизането въ Народното събрание на слѣдващитѣ по редъ избрани въ тия окръжи лица.

В. Кознички: То се разрѣши вече.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ако Събранието мисли, че въпросътъ е разрѣшенъ...

К. Попкрѣстевъ: Разрѣшенъ е вече.

Н. Мушановъ: Искамъ думата.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Никола Мушановъ.

Н. Мушановъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ смѣтамъ, че прѣдложението на г. Малинова е безпрѣдметно.

К. Попкрѣстевъ: Ние го казахме.

Н. Мушановъ: Вие сте го казали, но азъ смѣтамъ, че не е грѣхъ да го кажа и азъ. — Ние можемъ само да отбѣлѣжимъ слѣдното, а именно, че цѣльта, която се гонѣше съ прѣдложението, не е достигната, по простата причина, че то полагаше на народното прѣдставителство или, по-право на прѣдседателството на сегашното Събрание въпроса: по кой начинъ трѣбва да се тълкува влизането на народнитѣ прѣдставители, избрани по новата, пропорционалната система. Когато почитаемото прѣдседателство можѣ да постави този въпросъ, слѣдъ като се провърѣха всичкитѣ избори и слѣдъ като влѣзоха тия народни прѣдставители, които трѣбваше да влѣзатъ 12 дена по-рано, азъ смѣтамъ, г-да, че вие направихте единъ грѣхъ къмъ тази система и дадохте незаслужена честъ на прѣдложението на г. Малинова, което прѣдложение имаше за цѣль да разрѣши единъ важенъ въпросъ за парламента, а не за насъ лично. Сега, при туй положение вие искате да го дебатираме, слѣдъ като държахте 12 дена народни прѣдставители — не лично мене или Петка, а народни прѣдставители — вънъ отъ Събранието. Азъ смѣтамъ, г-да, че това е една гавра съ единъ принципъ, на който, както народното прѣдставителство, тъй и прѣдседателството трѣбваше много сериозно да държи.

Това имамъ да заявя като единъ човѣкъ, който стоя 14 дена вънъ отъ парламента, само по вината на прѣдседателството.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Правите ли нѣкакво прѣдложение?

Н. Мушановъ: Никакво прѣдложение; правя само единъ протестъ.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Какво правите — бламирате ли нѣкого?

Министъръ Т. Теодоровъ: Счита, че е неумѣстно да се разисква прѣдложението на г. Малинова.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата д-ръ Кириякъ Провадалиевъ.

Д-ръ К. Провадалиевъ: За честта на Събранието азъ протестирамъ противъ думитѣ на г. Мушанова, който сдва що влѣзе въ камарата и ни заявява, че сме се гаврили съ пропорционалната система зарадъ него. Ние не подозирахме Вашето съществуване като народенъ прѣдставителъ тукъ, г. Мушановъ.

Н. Мушановъ: Та, именно, това искамъ да ви кажа.

Д-ръ К. Провадалиевъ: Додѣто влѣзете въ камарата, 12 дена като конь я заобикаляхте.

Н. Мушановъ: Моля, г. прѣдседателю, искамъ да кажа двѣ думи за лично обяснение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Имате думата.

Н. Мушановъ: Г. г. народни прѣдставители! Да се каже отъ единъ народенъ прѣдставителъ на другъ, че той като конь е обикалялъ, за да стане народенъ прѣдставителъ, когато той има това качество отъ

народа, и отъ смѣха, който се прави тукъ, смѣтамъ, че навѣрно малко се цѣни депутатскиятъ мандатъ. Ако има нѣщо, което да ме боли, то е именно, че цѣните депутатския мандатъ тѣй, както г. Провадалиевъ казва.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Турямъ на гласуване прѣдложението.

Д-ръ Н. Провадалиевъ: Искамъ думата за лично обяснение.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Нѣма нужда.

Д-ръ Н. Провадалиевъ: Дадохте нему думата, дайте я сега и на мене. Двѣ думи ще кажа.

Кой какъ е влѣзълъ тукъ, всѣки знае, а тѣ влѣзоха по силата на единъ законъ, който създадохъ специално за себе си.

П. Станчевъ: Искамъ думата.

Министъръ Т. Теодоровъ: Това е личенъ въпросъ.

П. Станчевъ: Азъ ще го приключа.

Дълбоко съжалявамъ, при всичкитѣ симпатии, които имамъ къмъ прѣждеговорившия г. Мушановъ, че той влѣзе въ камарата като въ небрано лозе. Ами че бива ли това? Той още не ни поздрави като влѣзе, а ние се давихме тукъ да го докараме по-скоро. Вие провѣрявахте изборитѣ въ продължение на два мѣсеца, а ние ги провѣрихме за 10—12 дена. (Ржкопичане отъ болшинството)

Н. Мушановъ: Вие не ме поздравихте, че съмъ денлъ, какво искате азъ да ви поздравявамъ?

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Моля ония г. г. народни прѣдставители, които считатъ, че прѣдложението на г. Малинова е опразнено, като безпрѣдметно да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Има думата г. министъръ-прѣседателъ.

Министъръ-прѣседателъ И. Гешовъ: Г. г. народни прѣдставители! Тѣй като другитѣ народни прѣдставители, избрани отъ колегитѣ, които избиратъ по съразмѣрната система, се произнесоха вече, коя околия прѣдпочитатъ, то и азъ, като избранъ отъ една такава колегия, ставамъ да кажа, че се отказвамъ отъ Пловдивската избирателна колегия и избирамъ Тетевенската, като колегия, които ще имамъ честта да прѣдставявамъ въ Народното събрание.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. министърътъ на вътрѣшнитѣ работи.

Министъръ А. Людскановъ: Понеже и азъ съмъ избранъ отъ двѣ околии: отъ I-та Търновска колегия и отъ Ямболската околия, то заявявамъ прѣдъ почитаемото Народно събрание, че азъ приемамъ избора отъ Ямболската избирателна околия, а се отказвамъ отъ I-та Търновска избирателна колегия.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. министърътъ на народното просвѣщение.

Министъръ С. С. Бобчевъ: Г. г. народни прѣдставители! Избранъ съмъ отъ двѣ избирателни околии: отъ II-та Софийска селска и отъ I-та Търновска колегия. Отказвамъ се отъ I-та Търновска колегия и приемамъ да бъда народенъ прѣдставителъ отъ II-та Софийска селска избирателна околия.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Т. Теодоровъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ приемамъ мандата на народенъ прѣдставителъ отъ Царибродската избирателна околия и се отказвамъ отъ мандата на II-та Търновска избирателна колегия.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Имамъ честъ, г. г. народни прѣдставители, да ви извѣстя, че министърътъ на търговията и земледѣлието г. Христовъ, съ писмено заявление оптира избора въ Борисовградската избирателна околия, слѣдователно, той се отказва отъ III-та Пловдивска избирателна колегия. На едни г. г. народни прѣдставители вече е съобщено и се знае, че се намиратъ вече между васъ; на останалитѣ, на които се опразниха мѣстата, ще имъ се съобщи и се надѣвамъ, че утрѣ ще имаме честта да видимъ и тѣхъ.

Пристапваме къмъ отложения дневенъ редъ. Г. Никола Алтимирски има думата да докладва избора, станалъ въ II-та Силистренска избирателна околия.

Докладчикъ Н. Алтимирски: Г. г. народни прѣдставители! Ще докладвамъ избора, станалъ въ II-та Силистренска избирателна околия. Тя има всичко 10.065 избиратели, отъ които сж гласоподавали 3.181. Изборитѣ тамъ сж минали въ всичкитѣ секции мирно и тихо, никакви инциденти не сж станали, никакви актове нѣма съставени и сж избрани: г. д-ръ Никола Георгиевъ съ 2.040 гласа и г. х. Яхя Юмеровъ съ 1.387 гласа.

Централното бюро е прогласило, слѣдователно, за избраници въ II-та Силистренска избирателна околия г. д-ръ Никола Георгиевъ и г. х. Яхя Юмеровъ.

Въ срока, г. г. народни прѣдставители, който се прѣдвижда отъ избирателния законъ, сж постъпили нѣколко контестации противъ избора на втория избранникъ, х. Яхя Юмеровъ. Въ тѣзи контестации, г. г. народни прѣдставители, които съ нищо не се подкрѣпватъ, се казва, че той не отговаря на условията, прѣдвидени въ чл. 46 пунктъ 4 отъ избирателния законъ, нѣщо, което провѣрочната комисија като провѣри, намѣри, че по това контестацитѣ сж неоснователни. Послѣ, друго едно обстоятелство изтъкватъ въ контестацитѣ: че х. Яхя Юмеровъ е билъ прѣди години напусналъ България, будъто-би се изселилъ въ Турция, билъ турски чиновникъ и пр. Провѣрочната комисија, слѣдъ дълги изучавания, намѣри, че това не е вѣрно, че той не е билъ турски чиновникъ, че се е изселвалъ, както мнозина има, които сж напускали, съ редовенъ паспортъ, винаги си е мѣнявалъ паспорта, когато е билъ въ странство и, слѣдователно, повтарямъ пакъ, провѣрочната комисија намѣри избора за редовенъ и е на мнѣние да се утвърди. Тя направи само една бѣлѣжка, а именно, да се помоли на г. х. Яхя Юмеровъ да декларира прѣдъ почитаемото Събрание, че той не е приемалъ никога чуждо подданство.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. х. Яхя Юмеровъ.

х. Яхя Юмеровъ: Азъ бѣхъ народенъ прѣдставителъ отъ 1895 г. чакъ до 1899 г. Когато състави кабинетъ покойниятъ Каравеловъ заедно съ сегашния уважаемъ прѣседателъ, г. Даневъ, въ 1901 г., азъ пакъ бѣхъ народенъ прѣдставителъ. Слѣдъ оная камара въ 1902 г. станаха избори и тогава азъ пакъ си поставихъ кандидатурата, но не спечелихъ. Въ това врѣме гледамъ моитѣ противници отъ страна на мюсюлманитѣ се обявиха противъ мене и азъ не можехъ да живѣя въ България, защото бѣше опасно за мене. Затова азъ отидохъ въ Турция. Отъ това врѣме и досега живѣехъ тамъ, но не съмъ получилъ никаква длѣжностъ, нито имѣвшихъ моето поддан

ство. Азъ съмъ български подданикъ, български гражданинъ. Има тамъ свидѣтелство (Сочи изборното дѣло). Тукъ имамъ имущества, тукъ имамъ конакъ, къща; сега, когато дойде сегашниятъ кабинетъ, азъ се върнахъ тукъ и дойдохъ въ моята къща фамилярно; имамъ синъ, давамъ воененъ данъкъ, давамъ общински данъкъ и имамъ право на избираемостъ и на избираемъ.

Сегашниятъ изборъ стана редовно. Който казва, че азъ съмъ ималъ длъжностъ и не съмъ български подданикъ, трѣбва да донесе доказателство. (Нѣкои отъ болшинството ржкоплѣската)

Прѣдседателствуващъ М. Маджаровъ: Има думата г. Ванко Георгиевъ.

В. Георгиевъ: Моля, прѣди да говоря, ще запишамъ г. докладчика да каже: да-ли въпросниятъ депутатъ е записанъ въ избирателнитъ списъци на Силистренската община и да-ли въ графата „забѣлжка“ не е писано „изселившъ“?

Докладчикъ Н. Алтимирски: Да, да, г. г. народни прѣдставители, записанъ е въ всички списъци. Азъ взехъ списъцитъ отъ 1907 и 1908 г., когато се произведоха изборитъ за XIV-то обикновено Народно събрание, и намѣрихъ, че х. Яхя Юмеровъ е записанъ въ тѣзи списъци, а въ графата нѣма никаква забѣлжка. Притежава и отъ Силистренското градско общинско управление свидѣтелство, въ което се казва, че той е грамотенъ, че той се е изселилъ съ редовенъ паспортъ, т. е. излѣзълъ е задъ граница съ редовенъ паспортъ прѣзъ 1900 г. и се е повърналъ нанасамъ. Тѣй че, никакви доказателства нѣма за противното, и при тази декларация, която нашиятъ другаръ х. Яхя Юмеровъ ни направи, повѣрочната комисиия е на мнѣние да се утвърди изборътъ.

Прѣдседателствуващъ М. Маджаровъ: Ще се гласува, г-да. Тия г. г. народни прѣдставители, които приематъ . . .

В. Георгиевъ: Азъ казахъ, че ще говоря слѣдъ г. докладчика.

Прѣдседателствуващъ М. Маджаровъ: Добрѣ.

В. Георгиевъ: Г. г. народни прѣдставители! Не може да се откаже, че ако този парламентъ е снизходителенъ въ извѣстни отношения, най-снизходителенъ е тогава, когато разглежда изборитъ на турцитъ. Ние прѣмо потѣпкваме избирателния законъ, защото, струва ми се, че отъ избранитъ турци въ тази камара малцина сж грамотни, а болшинството отъ тѣхъ не сж грамотни на български езикъ. Народниятъ прѣдставителъ се явява въ Народното събрание да защитава интереситъ на своитъ избраници, а първото условие, за да може да защитава тия интереси, е да владѣе езика, на който се говори въ тази камара, да бжде книжовенъ. Понеже турцитъ не владѣятъ този езикъ и понеже не сж книжовни, значи, тѣ не могатъ да прѣдставляватъ никакви интереси въ тази камара, ами се явяватъ само по една формалностъ. Но понеже нашиятъ парламентъ не иска да даде доказателства, че не зачита хората отъ друга нация, за да запазимъ добритъ отношения между България и съседнитъ държави, ние се показахме достатъчно отстъпчиви и нарушихме закона като утвърдихме всички. И ако сега дѣйствиелно случаятъ бѣше пакъ такъвъ, пакъ имаме работа съ единъ народенъ прѣдставителъ, който пакъ да минава въ категорията на ония, които сж не книжовни на български езикъ, ние, може-би, пакъ щѣхме още единъ пътъ да вдигнемъ ржка съ съзнание, че още единъ пътъ нарушаваме закона, само за да запазимъ, тѣй да се каже, извѣстни нор-

мални отношения между България и съседнитъ държави. Въпросътъ, обаче, г. г. народни прѣдставители, не е такъвъ. Азъ зная, че мотивитъ на комисията, за да иска утвърдението избора на този депутатъ сж отъ най-благороднитъ. Комисията казва, за да не влизаме въ никакви стѣлкновения и за да не се създава неприятностъ съ съседната Турска империя, хубаво е да утвърдимъ този изборъ.

Н. Козаревъ: Комисията каза ли такова нѣщо?

В. Георгиевъ: Моля ви се, азъ само казвамъ какъвъ ще да е билъ мотивътъ на комисията, защото, г. г. народни прѣдставители, има документъ въ комисията, който гласи, че г. х. Яхя Юмеровъ се е изселилъ отъ България прѣди 11—12 години.

Н. Козаревъ: Нѣма такова нѣщо.

В. Георгиевъ: Моля ви се, има документъ, че той се е изселилъ прѣзъ 1900 г. отъ границитъ на България. (Докладчикътъ му дава удостоверението, за да го прочете)

В. Георгиевъ: Моля ви се. Ще прочета удостоверението и ще видете, да-ли въ моя полза говори или не. (Чете)

„Силистренско градско общинско управление, № 10,299, 18 октомврий 1911 г., г. Силистра.

„Удостоверение.

„Силистренското градско общинско управление удостоверява, че споредъ избирателния списъкъ на гр. Силистра, въ графата „грамотностъ“ е отбѣлжано, че силистренскиятъ жителъ х. Яхя Юмеровъ е свършилъ второ отдѣление турско училище.

„Отъ събранитъ свѣдѣния, той не е книжовенъ по смисъла на чл. 46, пунктъ 4 отъ избирателния законъ, и че сѣщиятъ — задъ граница е отпътувалъ съ редовенъ паспортъ отъ 9 октомврий 1900 г., издаденъ отъ силистренския околийски началникъ и се е завърналъ обратно въ града прѣзъ мѣсець май 1911 г.“ — отсѣтствува въ точно 11 години.

Като разгледаме нашия законъ за подданството, г. г. народни прѣдставители, намираме слѣдното нѣщо: чл. 17 казва, че качеството на българския подданикъ се изгубва, когато единъ български подданикъ се натурализира въ чужбина. Въ нашия законъ, както и въ законитъ на всички европейски държави, има едно положение, което гласи, че когато единъ човѣкъ отъ националностъ, която е отъ извѣстна държава, се прѣсели въ тази държава, веднага се смѣта за подданикъ на тази държава. Въ нашия законъ това го има, има го и въ законитъ на всички европейски държави. Чл. 8 отъ нашия законъ за подданството казва: всѣко лице отъ чуждо подданство, но отъ българско произхождение става български подданикъ, щомъ се засели въ княжеството и заяви, че се заселва въ княжеството. Това зная положително, че го има и въ ромѣнскитъ закони за подданството, които, иначе, сж много строги; има го и въ швейцарскитъ закони за подданството, които сж неимовѣрно строги, за да станешъ тѣхенъ подданикъ; има го въ всичкитъ държави. Отъ друга страна, въ алинея втора, на чл. 9 отъ закона за подданството е казано, че чужденци, които могатъ да установятъ, че сж живѣли непрекъснато 10 години въ княжеството, ставатъ български подданици, а х. Яхя Юмеровъ е живѣлъ въ Турската империя 11 години. Доколкото се простиратъ моитъ свѣдѣния — и азъ вѣрвамъ, че единъ нашъ държавникъ може да заяви тази работа — х. Яхя Юмеровъ е заемалъ и служба въ Турската империя и отъ тамъ е получилъ титлата „паша“.

М. Гайдовъ: Кога?

В. Георгиевъ: Всичко това ни дава право да заключимъ, че х. Яхя Юмеровъ се е заселилъ въ Турската империя съ цѣлъ да стане гражданинъ на тая империя и че той е билъ гражданинъ на сжщата империя. Ако той не бѣше гражданинъ, нѣмаше да получи служба. А двѣ подданства, г. г. народни прѣдставители, не могатъ да сѣществуватъ; човѣкъ или е подданикъ на една държава, или подданикъ на друга държава. Разъ х. Яхя Юмеровъ е билъ подданикъ на Турската империя, той не може да бѣде български подданикъ вече. А че той е билъ турски подданикъ, можемъ да направимъ заключение и отъ слѣдното нѣщо: вие знаете, г-да, че мюсюлманитѣ, които се изселватъ отъ Босна и Херцеговина, или които се изселватъ отъ България, щомъ стѣпнатъ на турска територия, се третираатъ като турски граждани, дава имъ се земя, ставатъ турски подданици и въобще се ползватъ съ всички граждански и политически права въ Турската империя. Понеже х. Яхя Юмеровъ се е изселилъ отъ България, отъ Силистра, въ Турската империя, естествено, той е третиранъ сѣщо както се третираатъ онѣзи мохамедани отъ Босна и Херцеговина и отъ България; слѣдователно, той не е билъ третиранъ като български подданикъ, понеже е билъ третиранъ като турски подданикъ. Г. г. народни прѣдставители! Той се е сресналъ съ интереситѣ на своята държава и ние въ българския парламентъ ще имаме единъ прѣдставителъ на турската държава. Тѣзи, които уважаватъ честта на българския парламентъ, трѣбва да вдигнатъ ръка да го касираме, защото нѣмаме интересъ да имаме прѣдставителъ отъ чужда държава въ нашия парламентъ. Затуй ще гласувамъ за неговото касиране.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Добри Харизановъ.

Д. Харизановъ: Г. г. народни прѣдставители! Прѣдговорившиятъ, на когото нѣмамъ честта да зная името, повдигна въпросъ за неграмотността на нашия другаръ г. х. Яхя Юмеровъ, избраникъ на Силистренската околия. Прѣди всичко, нѣмаме подадена контестація за неговата неграмотностъ и той е грамотенъ: знае да чете и да пише български езикъ. Уважаемиятъ прѣдговорившъ отиде още по-нататъкъ. Той каза, че нашиятъ български парламентъ се е показалъ снизходителенъ да утвърди избрания мюсюлманинъ за народенъ прѣдставителъ, за да не би да кажеш, че не искаме да утвърдимъ турчинъ-депутатъ, въ слѣдствие на което да се породи нѣкакво стѣйкновение съ съседната Турска империя. Това е обидно за българския парламентъ; това е недостойно да се подхвърля на българския парламентъ, че ние сме щѣли да бждемъ снизходителни да утвърдимъ единъ мюсюлманинъ само затуй, да не би да кажела нѣщо съседната империя. И ако има най-малко нарушение по неговия изборъ, или ако той е неграмотенъ, нѣма да се спремъ прѣдъ нищо, ще искаме да не се утвърдява. Но изборътъ на г. х. Яхя Юмеровъ, по всичко изглежда, е редовенъ, както и самиятъ той е грамотенъ, затуй моля г. г. народнитѣ прѣдставители да утвърдятъ избора на х. Яхя Юмеровъ.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата силистренскиятъ народенъ прѣдставителъ г. Тодоръ Пчеларовъ.

Т. Пчеларовъ: Че г. х. Яхя Юмеровъ е отсъствувалъ отъ прѣдѣлитѣ на държавата, само по себе си това обстоятелство, споредъ моето скромно разбиране, не значи още нищо. Но когато единъ български гражданинъ отсъствува десетина години отъ прѣдѣлитѣ на държавата и слѣдъ завръщането си той дохожда въ българския парламентъ, менъ ми се струва,

че заслужава народното прѣдставителство да обърне внимание, дѣ е билъ този български гражданинъ прѣвъ тия десетина години и какво е вършилъ. Именно върху това обстоятелство, г. г. народни прѣдставители, трѣбва да се обърне малко по-големо внимание. Отъ издаденото свидѣтелство на Силистренското градско-общинско управление се вижда, че прѣди 11 години г. х. Яхя Юмеровъ е напусналъ България съ редовенъ паспортъ. Нанстина, единъ день той разпродава венчкия си имотъ, като запазва само една малка, незначителна частъ отъ имотитѣ, взема си паспорта, прибира си дѣцата и излиза изъ прѣдѣлитѣ на българската държава. Къдѣ е останалъ той прѣвъ тия 11 години, за българските власти това остава тайна. Че това е така, като доказателство служи обстоятелството, че въ битността си постояненъ членъ на Силистренския окръженъ съвѣтъ е злоупотрѣбилъ нѣкакви си суми; въ какъвъ размѣръ — малкъ или голѣмъ — това не важи. Когато се подирватъ тия суми, когато слѣдствената властъ го подирала да оправдае тия суми, които е злоупотрѣбилъ, оказва се, че г. х. Яхя Юмеровъ живѣе въ неизвѣстно мѣстожителство; било е обявено въ „Държавенъ вѣстникъ“ за неговото търсене, понеже не се е знаало мѣстожителството му. Въ слѣдствие на всичко това слѣдственото дѣло се прѣустанови, докато той се намѣри и едва тази година, когато той се завръща съ жена си и дѣцата си, слѣдственитѣ власти го намѣриха и той лежа нѣколко дена въ затвора, докато прѣдстави гаранции.

Въпросътъ си остава сега, дѣ е билъ той, каква работа е вършилъ прѣвъ това врѣме, когато е отсъствувалъ. Въ една отъ подаденитѣ контестації, избирателитѣ твърдѣ ясно подчертаватъ, къдѣ е билъ той. Прѣвъ това врѣме той е билъ държавенъ чиновникъ или, по-право, пенсионеръ на турската държава. За какво, за какви услуги, какви дѣла е извършилъ той тукъ спрѣмо българската държава, това е лесно всѣки отъ васъ да разбере, че той именно е работилъ въ полза на оная държава, отъ която е ималъ най-голѣми облаги и награди. Връща се тукъ съ запазени права да бѣде народенъ прѣдставителъ. Азъ бѣхъ присѣтствующъ, когато той агитираше прѣдъ една група мюсюлмани за своето избиране. Когато онѣи мюсюлмани му казваха, че той, за туй отсъствие, за дѣто е вземалъ служба въ чужда държава, не може да бѣде избраникъ въ българския парламентъ, той казваше: „хиюкуматъ олдуянъ, гечирі; гечирмесе, девлетъ гечтири.“

Д-ръ Х. Мутафовъ: На български го кажете.

Т. Пчеларовъ: Моля, имайте търпѣние, ще го кажа и на български. — Той съ това искаше да каже прѣдъ мюсюлманското население, че щомъ искало правителството, могло да го прокара, могълъ да бѣде народенъ избраникъ; най-послѣ, ако българското правителство не го прокара да бѣде избранъ, то отоманското правителство, турското правителство, щѣло да наложи на българското правителство да го избере.

Отъ болшинството: Ей-и-и!

Т. Пчеларовъ: Да, това е фактъ, г-да, на който азъ присѣтствувахъ. Виждате, г. г. народни прѣдставители, мюсюлманското население го избира и го праща тукъ не като прѣдставителъ на интереситѣ на българските избиратели, на българскитѣ граждани, но, съвсѣмъ не; мюсюлманското население го праща въ българския парламентъ като пратеникъ на отоманското правителство. Само това обстоятелство е достатъчно, г. г. народни прѣдставители, да ни убѣди, както каза единъ отъ г. г. говорившитѣ, че ще бѣде обидно за българския парламентъ да се налага народенъ прѣдставителъ отъ друга държава. Това е

фактът, който вървамъ, че г. х. Яхя Юмеровъ самъ ще изповѣда.

По тия обстоятелства, азъ, г-да, съ чиста съвѣсть ще вдигна рѣка за неговото касиране.

Прѣседателствуващъ М. Маджаровъ: Има думата бѣлоградчишкиятъ народенъ прѣдставителъ г. Киро Пановъ.

К. Пановъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ съмъ отъ Видинския окръгъ, а г. х. Яхя Юмеровъ отъ Силистренско, слѣдователно, нѣмамъ интересъ да говоря въ негова полза, ако той не заслужава да се говори въ негова полза, а имамъ интересъ да говоря въ негова връда, ако трѣбва да се говори въ негова полза, защото нито го знамъ, нито го познавамъ.

Прѣждеговорившиятъ г. Ванко Георгиевъ съ закона за подданството въ рѣка стапа да доказва, че х. Яхя Юмеровъ е изгубилъ българското подданство, че той вече е станалъ турски подданикъ, и като така, не може да бѣде въ българския парламентъ. Азъ нѣмамъ на рѣка закона за подданството, за да мога да си служа съ него прѣдъ васъ, но, доколкото си спомнямъ, законътъ за подданството не е такъвъ и не трѣбва да се тълкува тъй, както го тълкува г. Ванко Георгиевъ. Ако х. Яхя Юмеровъ бѣше напусналъ България и бѣше си продалъ всичкия имотъ, та се изселѣше въ Турция, тогава ние щѣхме да го считаме като мухаджиръ и нѣмаше да го приемемъ въ нашия парламентъ; но х. Яхя Юмеровъ, както самъ обясни прѣдъ насъ, е отишълъ въ Турция временно, затова, защото извѣстни работи, извѣстни обстоятелства го заставили да напусне временно отечеството; слѣдователно, х. Яхя Юмеровъ не е напусналъ България завинаги, не се е изселилъ отъ България и не е пригърналъ турското подданство. По тия съображения, ние не можемъ да го смѣтаме за турски подданикъ. Това едно.

Второ, прѣждеговорившиятъ въ своята рѣчь каза, че х. Яхя Юмеровъ билъ постѣпилъ на турска служба и, като така, казва, той не може да бѣде въ българския парламентъ, защото той нѣма да прѣдставлява българското гражданство, а ще прѣдставлява Турция. Въ такава смисълъ поне бѣха неговите думи. Не мога да се съглася съ г. прѣждеговорившия, затова, защото чл. 17, пунктъ трети отъ закона за българското подданство казва така: „Ако български подданикъ постѣпи на чужда служба и поканенъ отъ правителството на държавата“, респективно отъ българското правителство, „той не напусне службата, губи подданството си“. Дѣ имаме ние доказателства, че х. Яхя Юмеровъ е постѣпилъ на турска служба? Но да допуснемъ, че ги имаме; дѣ имаме пъкъ доказателства, че нашето правителство го е поканило да напусне тази служба и той е отказалъ? Нѣмаме, като така, ние не можемъ да го лишимъ отъ правото на прѣдстарителство, даже да е билъ той на турска служба, и той трѣбва да прѣдставлява своите избиратели въ парламента.

По тия съображения, г-да, казвамъ, моето мнѣние е, да се утвърди изборътъ на г. х. Яхя Юмеровъ. Въ България нѣма градецъ, нѣма село и селска колиба, които да не познаватъ х. Яхя Юмеровъ, да не знаятъ, че той, като български прѣдставител, е ставалъ и е говорилъ било отъ пейката, било на трибуната нѣкой път. Досега нашиятъ парламентъ е признавалъ, че х. Яхя Юмеровъ е ималъ качества да бѣде български прѣдставител, слѣдователно, и ние трѣбва да му признаемъ това право. Мнѣнието ми е, г. г. народни прѣдставители, да се утвърди изборътъ на г. х. Яхя Юмеровъ.

Прѣседателствуващъ М. Маджаровъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ Т. Теодоровъ: Г. г. народни прѣдставители! Понеже се възбужда въпросъ за подданството на единъ народенъ прѣдставител и понеже този въпросъ не се освѣтли правилно отъ страна на нѣкои отъ прѣждеговорившиятъ, азъ считамъ за нужно да кажа нѣколко думи по този въпросъ.

Едно лице, бидейки български подданикъ, може да загуби това свое качество, само при условията, прѣдвидени въ чл. 17 отъ закона за подданството. Тѣзи условия сѣ изброени тамъ изчерпателно. Случаятъ на временното изселване на г. х. Яхя Юмеровъ въ Турция не попада нито подъ една отъ алинеите на този членъ. Може да се говори — и г. Ванко Георгиевъ, ми се струва, се позоваваше на алинея трета отъ чл. 17, която казва, че български подданикъ, който, слѣдъ като е приелъ длъжностъ отъ чуждо правителство...

В. Георгиевъ: Алинея първа, г. Теодоровъ.

Министъръ Т. Теодоровъ: На алинея първа, значи, не на алинея трета. — Значи, алинея трета, която токущо прочетохъ, не дава основание, защото, споредъ нея, единъ български подданикъ, ако приеме служба въ чужда държава, не губи съ този фактъ само своето качество на български подданикъ, а ще го загуби, сигурно, ако българското правителство го покани да напусне тая служба и той откаже да се съобрази съ неговата покана. Тази е санкцията, друго не може да се направи, освѣтъ това, че ще загуби завинаги българското подданство. Г. х. Яхя Юмеровъ заявява, че той служба въ Турция не е получавалъ.

В. Георгиевъ: Това не е вѣрно, г. Теодоровъ.

Министъръ Т. Теодоровъ: Г. Ванко Георгиевъ казва, че това не е вѣрно, но той нѣма доказателства, че не е вѣрно. Лицето заявява, че не е получавало служба; получило е чинъ папа, но това не е служба, това е едно отличие, тъй да се каже, както нѣкое лице може да получи орденъ. То не е длъжностъ. Едното не трѣбва да се смѣсва съ другото. Никой не е прѣдставилъ доказателства, че той е билъ на служба: нито тѣзи, които сѣ подали контестація, нито тѣзи, които я поддържатъ. Самото лице твърди, че служба въ Турция не е приемало. Значи, тая алинея не може да се приложи, първо, защото нѣма доказателства, че г. х. Яхя е получавалъ чужда служба и, второ, че подиръ получаването на тая служба и подиръ поканата отъ българското правителство да я напусне, той не се е съобразилъ съ поканата на своето правителство.

Сега ме поправи г. Георгиевъ, като казва, че той се позовава на алинея първа отъ чл. 17. Тая алинея казва: (Чете) „Българскиятъ подданикъ, който се натурализира въ чужбина, или който по свое заявление придобие чуждо подданство, възъ основание на тоя законъ“. Г. х. Яхя Юмеровъ не се е натурализиранъ, защото вие не ни прѣдставяте доказателства, че той по натурализация е станалъ турски подданикъ, или пъкъ че е приелъ турско подданство; нѣмаме доказателства, че той е подавалъ нѣкакво заявление на турското правителство, за да иска да го признае то за турски подданикъ. Значи, не се намѣрваме и въ случая на алинея първа, нѣмаме доказателства, че г. х. Яхя Юмеровъ е изгубилъ българското си подданство, и ние не можемъ да му откажемъ това качество днесъ, когато той се е завърналъ въ България. Напротивъ, длъжни сме да го считаме за български подданикъ и да го третираме като такъвъ. Въ интереса на България не е да лишавя българските подданици отъ това имъ качество и да си намалява, тъй да се каже, подданицитъ, защото, ако тѣзи подданици сѣ лоши, държавата има всичката възможностъ да имъ наложи съответните

наказания; никоя държава, никое правителство не лишава своите подданици от това им качество безъ никаква причина.

Независимо отъ това, г. х. Яхя Юмеровъ заявява, че не се е изселвалъ изъ България и, доколкото менъ лично е известно, въ това отношение азъ подкрѣпямъ неговото твърдение. Той се е изселнилъ отъ Силистра, безъ да си продава имотитѣ, защото — той не каза това обстоятелство, но азъ го зная — той имаше дългове къмъ Българската народна банка. Той ни каза тукъ, че ималъ противници, които го прѣсѣдвали, но, менъ ми се струва, че онова е главната причина, която го е накарала да напусне България, а не това, което той твърди. Българската народна банка му продаде всичкитѣ имоти, освѣтъ къщата или къчака му, както той го нарича, въ Силистра за дългове и се удовлетвори отъ тѣхната продажна стойностъ. Слѣдъ нѣколко годишно прѣживяване въ Цариградъ, г. х. Яхя Юмеровъ се връща въ къщата си въ Силистра. Това е било едно врѣменно негово отсъствие отъ България въ Турция, което се случва често, както се случва и съ българинъ отъ останалитѣ части на Турската империя, които идватъ тукъ и се връщатъ пакъ тамъ, безъ да сж изгубили своето турско подданство.

Трѣбва да прибавя, че въпросътъ за подданството на българитѣ отъ Турция, които идатъ въ България, и на турцитѣ отъ тукъ, които отиватъ въ Турция, е малко неопредѣленъ, защото ние още нѣмаме едно съглашение съ Турция за окончателното урегулиране на тая материя: при какви условия турскитѣ подданици отъ Турция губятъ своето качество и се натурализиратъ тукъ и, обратно, при какви условия българскитѣ подданици, които отиватъ въ Македония, могатъ да се натурализиратъ тамъ. Тази материя, твърдѣ важна за насъ, твърдѣ важна и за турцитѣ, защото засѣга личнитѣ интереси и личното положение на много наши и турски подданици, не е окончателно опрѣдѣлена, защото прѣговоритѣ, които сж се водили досега въ продължение на нѣколко години и които и днесъ още сж въ течение, за да се опрѣдѣлятъ окончателно условията, при които турскитѣ подданици могатъ да ставатъ български и българскитѣ — турски, не сж свършени, не е още окончателно изработенъ единъ договоръ между двѣтъ страни по тая материя. При нѣмане на такъвъ договоръ, намъ остава да се ръководимъ отъ нашия чл. 17, който е мѣрдавенъ въ случая, и понеже г. х. Яхя Юмеровъ не попада нито подъ една отъ алинеитѣ на чл. 17, за да изгуби българското си подданство, ние сме длѣжни, прѣдъ видъ избора, съ който той е удостоенъ отъ избирателитѣ отъ П-та Силистренска околия, и че той е билъ и продължава да е записанъ въ избирателнитѣ списъци, да го приемемъ за такъвъ. Не можемъ да позволимъ да се твърди въ нашия парламентъ, както направи единъ отъ прѣждоговорившитѣ оратори, че избирателитѣ на г. х. Яхя Юмеровъ не сж го избрали, защото искатъ да видятъ въ неговото лице единъ народенъ прѣдставителъ за българския парламентъ, а сж го избрали, защото сж виждали въ неговото лице пратеникъ на султана. Не може да се говори така, защото това би съставлявало и съставлява една тежка обида за патриотическитѣ чувства и за вѣрноподданството на всички тѣзи избиратели, които сж го избрали. Не може да се твърди, че българскитѣ избиратели, които живѣятъ въ П-та Силистренска околия или въ която и да е околия, се ръководятъ въ дѣйствиата си при изборитѣ отъ симпатии къмъ султана, а не отъ упражнението на едно право на български граждани, което имъ дава българската конституция. Ние не можемъ да разглеждаме нито единъ отъ избраницитѣ въ парламента като пратеници или довѣреници на турския султанъ, а сме длѣжни да ги приемемъ така, каквито ги е изпратилъ българскиятъ народъ и каквито сж тѣ — народни прѣдставители като насъ,

другитѣ. Различното на религията или на расата не може да дава поводъ въ българския парламентъ, слѣдъ 30 и повече годишенъ политически животъ, да правимъ ние различие въ качества на хората споредъ тѣхната религия или народностъ.

Азъ мисля, прочее, че изборътъ на едно лице, като г. х. Яхя Юмеровъ, който вече два пѣти или три пѣти е билъ членъ на нашия парламентъ и който до днесъ не е направилъ нищо противъ България, което да заслужава да се отнесемъ къмъ него съ ostracismъ и да го изключимъ изъ редовитѣ си, азъ мисля, че този изборъ трѣбва да бѣде потвърденъ, защото нѣма никакво основание да бѣде касиранъ, и всичко, каквото се каза въ противна смисълъ, е неоснователно и неумѣстно.

Прѣдлагамъ да се прѣкратятъ дебатитѣ, ако нѣма записани други оратори и да се утвърди и този изборъ, както се утвърдиха всички други избори за XV-то обикновено Народно събрание — този е послѣднитѣ, струва ми се, който провѣрваме — за да можемъ да поставимъ като активъ на XV-то обикновено Народно събрание, че, въ отличие отъ всички други прѣдшествующи 14 обикновени Народни събрания, то не касира ни единъ народенъ прѣдставителъ и се подчини въ всичко на волята на избирателитѣ — обстоятелство, което ще служи като едно ново доказателство, че изборитѣ за XV-то обикновено Народно събрание сж били извършени редовно и правилно въ всички кѣтове и крайща на България. (Ръкоплѣскане отъ болшинството)

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата народниятъ прѣдставителъ г. Сюлейманъ Мемишевъ.

С. Мемишевъ: Г. г. народни прѣдставители! Искать да кажа нѣколко думи по избора на г. х. Яхя Юмеровъ. Слѣдъ разсужденията, обаче, които даде г. министъръ Теодоровъ, азъ ще кажа много малко, относително натурализацията на г. х. Яхя Юмеровъ. Г. х. Яхя Юмеровъ е билъ кандидатиранъ въ изборитѣ прѣзъ 1902 г., и оттогава, избѣгвайки прѣсѣдванията на своитѣ противници партизани, той е билъ принуденъ да се изсели въ Турция. Значи, за натурализация и дума не може да става, защото, по аналогия съ нашия законъ за подданството, трѣбва да се изминатъ 10 години. Да прѣсметнемъ: той се е изселнилъ изъ България прѣзъ 1902 г. — значи не е изтекълъ нужниятъ срокъ, но сж се изминали още 10-ти години, защото ние сме още въ 1911 г.

Колкото за чина „паша“, вие знаете, че има много зина между нашитѣ мюсюлмани, които се наричатъ паша и живѣятъ въ България. Едно врѣме, въ врѣмето на султанъ Хамида, почти въ всички градове можехте да срѣщнете паша и разни други чинове, дадени отъ турската държава. Но, менъ ми се струва, че г. х. Яхя паша не е получилъ този чинъ за угода на султанъ Хамида. Когато бѣхъ още младъ, азъ чувахъ, че той билъ принесълъ нѣкаква услуга на нашата държава, България, и за тази заслуга, по ходатайството на тогавашното българското правителство, турската държава му даде титлата „паша“. Значи, думата „паша“ не е нѣкаква служба, а единъ простъ чинъ, едно възнаграждение за нѣкаква извършена услуга на държавата.

Колкото се касае за думитѣ на този господинъ, нашъ колега, когото не познавамъ лично, че въ врѣме на изборитѣ г. х. Яхя Юмеровъ билъ експлоатиралъ съ чувствата на мюсюлманитѣ, като имъ казвалъ: „Вие гласувайте за мене, правителството нѣма да ме повърне, защото турската държава ще се застъпи за мене“, има да кажа, че ние никога не сме експлоатирали съ чувствата на мюсюлманитѣ. Азъ вѣрвамъ, че всички мюсюлмани сж вѣрни подданици на тая държава. Ние сме излѣзли да се боримъ за политическитѣ идеи, които има въ България: едни отъ

насъ сж народняци, други сж прогресисти, трети — радослависти и т. н. Всичкитѣ наши мюсюлмани принадлежатъ къмъ една или друга отъ партиянтѣ, които сжществуватъ въ България. Ние не образуваме нѣ каква фракция, която да има за цѣль да защити престижа, тѣй да кажа, на турската държава; ние сме най-напрѣдъ български граждани и се боримъ за идеитѣ и идеалитѣ на всички партии, които сжществуватъ въ България.

Затова азъ, като мюсюлманинтъ, да не кажа протестирамъ, но поне отхвърлямъ думитѣ, които изказа г. прѣждеговорившиятъ. Азъ виждамъ, че изборътъ на г. х. Яхя папа е станалъ редовно и нѣма никакво основание да го касираме затова, че билъ чуждъ подданикъ, защото той е прѣдставилъ удостоверение отъ Силистренската община, отъ което се вижда, че е български подданикъ.

Азъ моля почитаемото Събрание да утвърди неговия изборъ.

Отъ болшинството: Браво! (Ржкоплиѣскане)

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Ще се гласува, г-да. Ония отъ васъ, които приематъ прѣдложението на г. докладчика, да се утвърди изборътъ, станалъ въ II-та Силистренска избирателна околия, и да се утвърдятъ избранитѣ тамъ двама народни прѣдставители, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Съ това се изчерпва днешниятъ дневенъ редъ. По правилника, утрѣ имаме да разглеждаме доклада на прошетарната комисия.

Слѣдъ него прѣдседателството прѣдлага да се тури на първо четене законопроектътъ за борситѣ.

Приема ли се този дневенъ редъ, г-да?

Обаждаатъ се: Приема се.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Който приема този дневенъ редъ да си вдигне ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Засѣданието се вдига.

(Вдигнато въ 4 ч. 35 м. слѣдъ пладне)

Прѣдседателствующъ подпрѣдседателъ: М. Маджаровъ.

Секретари: { **А. Кипровъ.**
С. Бурмовъ.

Началникъ на Стенографското бюро: Т. Гължбовъ.